

Vakok Világa

43 r. 644

2014. július

LXXX. évfolyam 7. szám

Magyar Vakok és Gyengénlátók
Országos Szövetsége

Németh Tamás Braille-kotta alapján gyakorol

Cikkünk a 7. oldalon olvasható

A tartalomból

Házunk tájáról

Tudósítás a küldöttgyűlésről3

A Braille-kottairás múltja és jelene.....7

Új könyvek a Braille-könyvtárban11

Közlemény11

Nyelvi oktatási kerekasztal12

Sajtószemle

"Nagyon nagy energiával figyelem a világot!"17

Az összetartozás szimbóluma21

Hírek a látássérültek életéből

"Veronka néni több mint 70 éve kongatja a harangokat"24

Szorgos munka a végeken26

A Rock múltja28

Sport és szabadidő

Európai Játékok - a látássérült judo is a programban29

"Tavalyi találkozásunk óta fejlődött a csapatunk"30

Pákolicz Mihály: Hogy lássam is.....32

A divat változik, a stílus örök33

Közlemények

Informatika-oktatás az Óbudai Egyetemen36

Megjelent a JAWS for Windows 14.0 második, frissített kiadása38

Társhirdetés.....39

Vakok Világa

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének folyóirata

Felelős kiadó: Szakály Melinda, az MGVYOSZ elnöke

Szerkesztő: Kovács Judit - Tervezőszerkesztő: Fehér István

A szerkesztőség és a kiadóhivatal címe: 1146 Budapest, Hermina út 47.

Telefon: 384-8440 - E-mail: vv@mvgyosz.hu

Készült a PrintPix Nyomda és Grafikai Stúdióban

ISSN 0209-6765

Az újság előfizethető az MGVYOSZ tageszleteinél!

Házunk tájáról

Tudósítás a küldöttgyűlésről

Az MVGYOSZ 2014. május 24-én (szombat) tartotta küldöttgyűlését a Hermina teremben. A küldöttek nagy létszámmal vettek részt, 118 küldöttből 94-en voltak jelen.

A meghívóban előzetesen kiküldött napirendi pontokat tárgyalták és vitatták meg az ülésen, többek között:

- megvitatták az MVGYOSZ alapszabályának módosításait,
- elfogadták az MVGYOSZ 2013. évi közhasznúsági jelentését,
- beszámolt munkájáról az Etikai Bizottság, valamint
- megválasztották a Jelölő Bizottságot.

Az MVGYOSZ új alapszabályát 2013. november 9-én fogadta el a küldöttgyűlés, de a 2011. évi CLXXV. törvény előírásaira figyelemmel és a Fővárosi Törvényszék végzésének eleget téve további módosítás szükséges, ezen kívül az új Polgári Törvénykönyvnek megfelelő változásokkal kell kiegészíteni az alapszabályt. A módosító indítványt Dr. Nagy Sándor, az Országos Elnökség tagja készítette el.

A Szövetség továbbra is kéri a közhasznú minősítést. Dr. Stefán Sándor, az MVGYOSZ jogásza véleménye szerint szükséges az alapszabályban a közhasznú tevékenység pontosítása. A közhasznú státushoz elengedhetetlen, hogy a szervezet közfeladatot lásson el. Az MVGYOSZ alapszabályában több tevékenység van felsorolva, amiből legalább egy közfeladatnak meg kell felelni.

Az Országos Küldöttgyűlés 94 támogató szavazattal, 1 tartózkodás mellett támogatta az MVGYOSZ 2013. november 9-én elfogadott új alapszabályának módosítását a küldöttek részére előzetesen megküldött módosító indítvány és a küldöttgyűlésen ismertetett módosító indítvány szövegével, továbbá a küldöttek által előterjesztett kiegészítésekkel, miszerint a küldöttgyűlés és az elnökség hatáskörét a Ptk.-ban foglalt szöveggel kiegészítette és a napirenddel kapcsolatos pontok kiegészítését a Ptk.-nak megfelelően pontosította és a közhasznú tevékenységet is kiegészítette.

A Felügyelő Bizottság 2013. évi beszámolóját 95 támogató szavazattal az Országos Küldöttgyűlés egyhangúlag elfogadta. A tanácskozáson Páll Tamás és Szűcs Zsuzsanna voltak jelen, akik szóban nem egészítették ki az írásban már előzetesen megküldött beszámolójukat.

Hosszas tárgyalást követően az MGVYOSZ 2013. évi közhasznúsági jelentését is elfogadta a küldöttgyűlés. A határozatot megelőzően Dr. Simon Gergely írásban előterjesztett kérdéseit válaszolták meg az MGVYOSZ képviselői, amely a jegyzőkönyvben olvasható. Többek között a bankszámlákra vonatkozóan Kutor Sándorné arról adott tájékoztatást, hogy folyamatban van a már nem használt számlák megszüntetése. Dr. Simon Gergely nem érti, hogy a szövetség miért nem készít Braille-könyveket az iskolás korosztály számára. Kroll Zsuzsanna elmondta, hogy az általános iskolásoknak a tankönyv készítése, valamint a pontírás oktatása nem az MGVYOSZ feladata, így a szervezet csupán érdekvédelmi tevékenységet fejthet ki. Ezt megteszi mind az általános iskolák, mind pedig a gyógypedagógiai képzés felé, amit a közelmúltban tartott két oktatással foglalkozó kerekasztal megbeszélés bizonyít.

Dr. Simon Gergely úgy látja, hogy az akadálymentesítési munkacsoport átalakuláson ment keresztül az idők folyamán. Véleménye szerint a nyilvánosság, a téma iránt érdeklődők kiszorultak a munkacsoport tevékenységéből. Azt javasolta, hogy a jövőben az MGVYOSZ biztosítson nyilvánosságot és véleményezési lehetőséget az akadálymentesítés kapcsán az érintett látássérültek számára. Kroll Zsuzsanna válaszában szintén hangsúlyozta a nyilvánosság fontosságát, ezért 2014-től minden jelentősebb akadálymentesítési munkáról az elnökségi üléseken és a hírlevélben számolnak be. Az érintettek megkérdezésére új kommunikációs eszköz használatát (online kérdőív) vezeti be az MGVYOSZ, ami konkrét kérdéseket fog tartalmazni, előre meghatározott választási és javaslattevési lehetőségekkel.

Örömmel olvasott a Braille Bizottság tevékenységeiről, de a nyilvánosságot hiányolja. Az MGVYOSZ ehhez megadja a szükséges tárgyi, személyi feltételeket. A Bizottság munkájáról több ízben olvashatott már a Vakok Világa elnökségi tudósításaiban is az érdeklődő.

A stúdió felújítása és újraindítása korábban is felmerült, mondta el a szakmai vezető. A műszaki fejlesztés és

a megfelelő felkészültségű önkéntes felolvasók toborzása a remények szerint mielőbb megkezdődik, ez azonban, ha nem is oly mértékben, mint az elmúlt stúdió-rendszereknél, de jelenleg is erősen az anyagi lehetőségek függvénye, mivel helyiség átalakítást és felszereltséget is igényel.

A Human Dialog Kft. kampányával kapcsolatban szintén tett fel Dr. Simon Gergely kérdéseket. Szakály Melinda nem tárgyalta újra a szerződést. A kampányról, a szerződésről korábban már szavazott az elnökség és a küldöttgyűlés. Az MVGYOSZ a többség által legitimált döntés szerint jár el. Elmondta, hogy nagyon kevesen éltek az úgynevezett nyílt nap lehetőségével, ahol bárki választ kaphatott kérdéseire Miha Tamástól, a Human Dialog Kft. ügyvezetőjétől.

A közhasznúsági szakmai beszámoló megvitatását követően Baracz Gabriella, a PKI Könyvvizsgáló Iroda munkatársa arról számolt be, hogy a pénzügyi beszámoló a vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetről valós képet ad, így a közhasznúsági jelentés beszámolóját a küldötteknek elfogadásra javasolja. Az említett könyvvizsgáló iroda szerződését egy évvel meghosszabbítják, határozott a küldöttgyűlés.

Az Etikai Bizottság előzetesen megküldte beszámolóját. Szokó Zsolt, az Etikai Bizottság tagja elmondta, hogy Kuti Renáta, a bizottság elnöke arról nyilatkozott, hogy érdemben nem érkezett olyan vizsgálati kérelem, ami indokolt volna vizsgálatot. A beszámolót elfogadták.

2014-től a megyei tagegyesületek a taglétszámuk után 50 forint/fő tagdíjat, de minimum 10.000,- forintot fizetnek be az MVGYOSZ részére - támogatta a tanácskozás az elnökség beterjesztett határozati javaslatát.

Megtörtént a Jelölő Bizottság megválasztása, akiknek sok munkájuk lesz a közeljövőben, mert 2015-ben jár le a jelenleg tevékenykedő tisztségviselők mandátuma. Tagjai:

- Bukovenszkiné Borza Mária, Borsod megyei küldött
- Vaskóné Kiss Éva, Csongrád megyei küldött
- Pál Renáta, Jász-Nagykun-Szolnok megyei küldött
- Szaszler Zsuzsanna, Bács-Kiskun megyei küldött
- Laki László, Tolna megyei küldött
- Hegyes Jánosné, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei küldött
- Hanyi Brigitta, Heves megyei küldött lettek.

Szakály Melinda arról tájékoztatta a küldötteket, hogy a szövetség a Soós Optikától az OEP által forgalmazott digitális nagyítók forgalmazását átvette. Sok munkával jár, viszont a nagyítókat így lényegesen olcsóbban lehet megvásárolni a segédeszközboltban.

Dr. Simon Gergely jogászként dolgozik, és felajánlotta segítségét, hogy részt vesz a polgári perrendtartás kodifikációjában, mivel abból 2016-17-re várhatóan törvényjavaslat készül. Fontosnak tartja ebben az MVGYOSZ együttműködését, mivel a törvény egyes részei az MVGYOSZ-t is érintik. A jogász részt fog venni a társadalmi egyeztetésekben, de az ezzel kapcsolatos munkafolyamatokat is figyelemmel kíséri.

A szövetség épülete és a kutyaiskola területe az MVGYOSZ tulajdonában van, az elidegenítési tilalmat törölni fogják.

Felmerült úgynevezett tájékoztató szakmai fórumok megszervezésének igénye, de a szakmai vezető javaslatát a küldöttek nagy része nem támogatta. Pedig többen azt hangsúlyozták, hogy az országos küldöttgyűléseknek nem csak a kötelező, rutinszerű napirendi pontokról kell szólniuk. Elhangzott az

is, hogy az MVGYOSZ-ben végzett tevékenységekről, eredményekről keveset tudnak, ezért Kroll Zsuzsanna felhívta a figyelmet az MVGYOSZ hírlevelére, ami a leggyorsabb és nyilvános csatorna. Szakmai megbeszélésekre szükség van az egységes érdekképviselés miatt, ezért az új alapszabályban kidolgozták a tagok jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályokat. Erre építve reális cél lenne, hogy a tagegyesületek vegyenek részt a szakmai állásfoglalások kialakításában, azt helyi szinten képviseljék és betartsák. Az akadálymentesítés területén ennek kiemelten fontos szerepe van. Mivel az EET döntéseit nem mindenki tekinti kötelező érvényűnek, Németh Orsolya azt javasolta, hogy az MVGYOSZ munkatársai és a munkacsoportok állásfoglalásait kell képviselni és betartani az egyesületeknek, kötelező jelleggel.

Ollé Attila már több tagsági könyvet fordított le angol nyelvre, ami megoldás arra, ha valaki külföldön szeretné használni tagsági igazolványát. Kroll Zsuzsanna elmondta, hogy felvetik majd fórumokon a nemzetközi tagsági könyvek bevezetését, ami orvosolhatja a problémát.

Kovács Judit

A Braille-kottairás múltja és jelene

"... a Braille-kotta nehéz, megtanulhatatlan és teljességgel felesleges.

Sajnálatos módon a zenepedagógusok többsége gondolja úgy, hogy a nem látó növendéket meg kell kímélni a Braille-kottától és helyette, úgymond csak 'fülnél' tanítják őket.

Mert gyorsabb.

Mert egyszerűbb.

Ennek eredménye; kíméletből megfosztják nem látó növendékeiket az önálló tanulástól, a felfedezés örömétől és a saját elképzelés lehetőségétől is, hiszen a hallás utáni tanulás már magával hozza a zenei megfogalmazást is.

Diákját az ilyen tanár megfosztja továbbá az esélyegyenlőséghez való jogától is, mert zenével hivatásosan foglalkozó tanárt, művészt a kotta ismerete nélkül nem fogadnak el.

A Braille-kotta logikus rendszer, meszeszemenőig a memorizálást szolgálja, és ha türelemmel foglalkozunk vele, kimeríthetetlen örömforrásra találhatunk.

A Braille-kotta ismerete, használata kulcs a zene varázslatos birodalmához, s mint ilyen, a látássérült fiatalok számára a szabadidő hasznos eltöltését is jelentheti.

Ehhez azonban az kell, hogy barátot és szövetségest lásson ebben a csodálatos rendszerben és ne félelmetes mumusként, rettenetes rémként, megtanulhatatlan

átokként szerezzen róla tudomást..." - vezette be Németh Tamásné Berta Edina egyik előadását, amely a Braille-kotta rejtelseit tárta fel az érdeklődőknek 2011-ben egy konferencián. Cikkemben vele beszélgettem a Braille-kotta átírásáról, annak történelmi előzményeiről, hasznáról és nehézségeiről.

A Braille-kotta írásrendszeréről

A kottairás kidolgozásának rendszerre Louis Braille nevéhez fűződik, amely a Braille-íráshoz hasonlóan folyamatosan fejlődésen ment keresztül. Alapja az a hat pont-rendszer, ami a betűkészletet is alkotja. 1888-ban, az első kottairással foglalkozó konferencián megegyeztek a Braille-kottairás egységes rendszeréről. 1929-ben egy újabb konferenciát hívtak össze Párizsban. Több új reform került be a rendszerbe. Az utolsó, ezzel kapcsolatos eseményt 1996-ban Németországban tartották, amelyről német nyelvű, igen vaskos, síkírású könyv született.

A látó szemnek ránézésre a Braille-kotta csupán pontok halmazát jelenti fehér papíron, ami semmiben sem különbözik a pontírástól. A látássérültnek is meg kell ismernie ahhoz a Braille-kottairás hangjegyeit, jeleit, hogy abból ő képes legyen a zenei művek elsajátítására.

A hangjegyrítés logikus rendszeréből nyújtok egy kis ízelítót:

A nyolcad hangokat a hat pont négy felső pontja adja. Ha negyedet akarunk írni, akkor az adott nyolcad hanghoz hatos pontot teszünk. A fél hangok jelölésére a hármas pont szolgál, az egész hangnál pedig a hármas és a hatos pontok szerepelnek. Bocskai Imre, vak zenetanár találó versikéje megkönnyíti a hangértékek megtanulását:

*"Hatos pontot a negyedhez,
hármas pontot a félhez,
hármas- és a hatos pontot kell adni az egészhez."*

Fontos megemlíteni, hogy a hangjegyek lejegyzésének alapjai nemzetköziek, ennek ellenére mégsem lehet teljesen egységes rendszerről beszélni. Országoként eltérőek az átírási módszerek. Vegyük példának a zongora- illetve orgonaműveket, mert ezek a leggyakoribbak. A németek kisebb egységekre tagolják a kottát, azaz adott számú ütem jobb kéz- után azonos ütemszámú bal kéz-szólamot írnak le, melyeket többnyire ütemszámokkal is ellátnak.

Az angolok az úgynevezett bar by bar (ütem ütem melletti) módszert alkalmazzák. Ennek megfelelően ők egy ütem jobb kéz után egy ütem bal kezettel írnak le, szakaszolásban a sík kotta soraihoz alkalmazkodnak. A cseh-rendszer is az ütem ütem melletti írásmódot alkalmazza.

A legmodernebb átírási rendszer a bar over bar, azaz ütem ütem fölötti írástechnika. Ez a módszer hasonlít leginkább a síkírású kottaképhez, mert

egy-egy ütem esetében a jobb kéz alatt új sorban mindig az adott ütemnek a bal kéz szólama található.

A tájékozódást a margón az ütemszámok folyamatos írása segíti. Előnye a könnyű kezelhetőség, az átláthatóság. Az így elkészített kiadványok sok papírt emésztenek fel, bár Németh Tamásné Berta Edina véleménye az, hogy: "a Braille-kotta nem egy olyan tömegcikk, ahol a helyet spórolni kellene." Mégis, a Braille-kottairás egyik fontos alapelve az ésszerű rövidítések használata. Másik fontos elv a megfelelő szakaszolás, ami azt segíti elő, hogy a zenemű könnyen tanulható és megérthető legyen.

Hazánkban a német rendszerű szakaszolás jellemző.

A kottairás helyzete és története Magyarországon

A Braille-kottairásnak sokat köszönhetnek a zenét tanító látássérült elődeink és a ma tevékenykedő muzikusok egyaránt:

- Louis Braille - orgonista zenetanár, a pontírás feltalálója;
- Horváth Attila - zeneszerző-zongoraművész;
- Helmut Walcha - orgonaművész;
- Ungár Imre - Kossuth-díjas zongoraművész;
- Bán Sándor - zongoraművész;
- Bocskai Imre - zeneszerző, orgona- és zongoraművész;
- Stomfai Károly - orgonaművész;
- Dobos Kálmán - zeneszerző;

- Farkas Mátyás, Lakatos Tamás, Magyar Csaba - zongoratanárok;
- Rédei József - zongoraművész;
- Németh Tamás - zongoraművész-tanár és tanítványa, a Prima Primiissima-díjas Érdi Tamás - zongoraművész.

Sokak áldásos tevékenysége kellett régen ahhoz, hogy hazánkban Braille-kották, zenei kiadványok legyenek. Régen úgynevezett hivatásos kottaátíróról nem beszélhettünk Magyarországon. A munka elvégzéséhez látó ember segítségét kellett kérni, aki hangról hangra, ütemről ütemre tollba mondta a kotta-képet. A zenetanárok vagy külföldről rendelték meg a zenei darabokat, vagy diktálás után írták le a műveket.

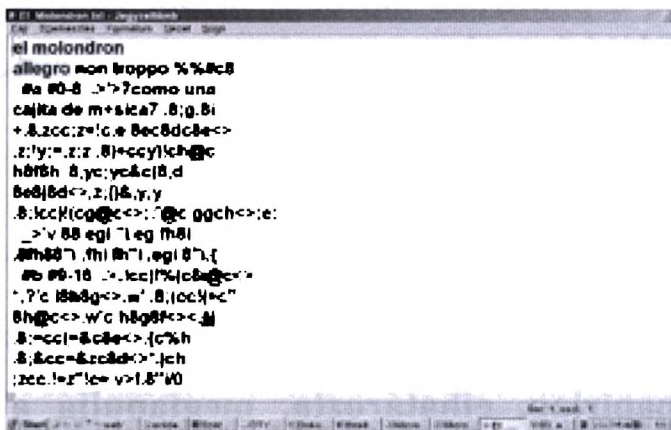
Az 1950-es években közel 25 zenetanár tanított. Ekkor a szövetség nyomdájában már készültek Braille-kották. Alapvető zongoraiskolák, Bartók-, Kodály-, Mozart-művek, szolfézs anyagok álltak a látássérült tanárok és a diákok rendelkezésére.

A zenészek örökségei rendszerint a Vakok Szövetsége kottagyűjteményét gyarapították. Tamás és Edina kérésére a Braille-kották felügyeletét, katalógizálását 2010-ben a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Zenei Gyűjteménye átvállalta. A házaspár munkájának hála, mára több mint 300 pontírási kotta kölcsönözhető az Ötpacsirta utca 4. szám alatt.

Nem szabad elhallgatni, hogy nem volt könnyű a kották rendbetétele, szétválogatása. Németh Tamásné Berta Edina elmondta, hogy a könyvtár részére csak a hivatalosan kiadott műve-

ket adták át. A kézzel írott kották és a nyomtatott füzetek sajnos idővel összekeveredtek. Külön kellett válogatni a diktálás alapján kézzel írt, vagy másolt füzeteket, mivel ezek nem megbízhatók. A hagyatékok feldolgozása nem teljes, még folyamatban van.

A számítógépes technika a kottaírásban is meghonosodott. Előnye ennek a módszernek a javíthatóság és a sokszorosíthatóság. A kottaírás legegyszerűbb módja az, ha a számítógépen futó jegyzetomb szövegszerkesztő és egy Braille-sor segítségével visszük be a karaktereket.

Txt fájlban ezt látja a nyomtató

Varró Attila kezdetben a Versa Braille pontírási jegyzetelővel és Braille-nyomtatóval állította elő a kottákat.

A Braille Music Editor 2002-ben, Márkus Norbert közvetítésével került hazánkba. Az általa honosított program képes a begépelte hangjegyeket megszólaltatni illetve megnevezni mind pontszám értékkel, mind hangnévvel. A klaviatúrán az S, D, F, J, K, L billentyűk a pontírási hat pontjának megfele-

lően működnek, ezekkel lehet a számítógépbe bevinni a hangjegyeket. Az így készített kotta elmenthető szövegfájlban nyomtatáshoz, midi formátumban hallgatható anyagként, illetve a program számára értelmezhető kiterjesztéssel is. A szoftver olasz fejlesztők munkája. BME2 néven 2009-ben új szoftver került a piacra, mely 350 euróért megvásárolható. Angolul, olaszul, franciául és spanyolul kommunikálhatunk vele.

Németh Tamásné Berta Edina olyan szerencsés helyzetben van, hogy a sikés a pontírású kottát egyaránt ismeri. Diákként sokat szenvedett amiatt, hogy nem tud lapról játszani, mert csak nagyon közélről látja a kottát, nem úgy, mint látó zenésztársai. Amikor tapasztalta, hogy vak muzsikus barátainak még nehezebb a helyzetük, mivel számukra a síkírású kotta csak egy sima papírlap, elhatározta, megtanulja a Braille-kottát, hogy bővíthesse sorstársai repertoárját. Ebben Németh Tamás lett mestere. Edina azóta a kottaátírás híve és szerelmese. Az MVGYOSZ-nek 2007 óta dolgozik, jelenleg megbízásban végzi tevékenységét. Számos kottát Braille-esített már meg. Mindig figyel megrendelőinek igényeire és arra, hogy mindenki a számára legmegfelelőbb formában kapja meg a zeneművet.

Megtudtam, hogy az országban kevesen használják a Braille-kottát, viszont a látássérült zenetanároknak, a diákoknak és az autodidakta módon

magukat továbbképző embereknek nélkülözhetetlen. Hallás után, magas szinten már nehézkes egy-egy darab el-sajátítása, és a kotta használata a zenei szakközépiskolákban, a zeneművészeti egyetemeken követelményként szerepel. Sőt, a vak zenetanár nem tudja megfelelően ellenőrizni növendéke hangszerjátékát nélküle. Edina szerint megrendelő mindig lesz, mert időről időre születik igény a kottára. A szkenneléssel, karakterfelismerő programokkal előállított kották több munkát adnak, mint segítséget, ezért alkalmaznak minden nyugati országban hivatásos kottaátírókat.

Ha valaki Braille-kottát szeretne, akkor Koczkásné Tóth Csillát kell keresnie, akit a titkarsag@mvgyosz.hu e-mail címen érhet el.

Németh Tamásné Berta Edina mindenkitől türelmet kér, hiszen az átírás valóban időigényes folyamat. Karakterenként kell a hangjegyeket a gépbe vinni, valamint el kell végezni az ellenőrzést, a szerkesztési, tördelési utómunkálatokat, viszont nem tud ennél lélekemelőbb és hasznosabb feladatot elképzelni.

A Németh házaspár véleménye az, hogy a Braille-kottaírás hozzá tartozik a Braille-kultúra megőrzéséhez és fenntartásához. Remélem, hogy rövid áttekintéssel én is segíteni tudtam ebben.

Új könyvek a Braille-könyvtárban

A Braille-könyvtárban fellelhető újdonságok:

Csáth Géza: Egy elmebeteg nő naplója B.1137 3

Csukás István: Pom Pom újabb Meséi C.1139 2

Dániel Anna: Erzsébet királyné A.1141 2

Kosztolányi Dezső: Nero, a véres költő A.1138 4

Lawrence, Leslie L: Sindzse szeme A.1140 8

Poe, Edgar Allan: A Morgue utcai gyilkosság E.1142 2

Spencer, Bud: Különbén dühbe jövök (Önéletrajz) B.1146 3

Szabó Magda: Sziget-kék A.1144 3

Szerző nélkül: Az álruhás kalifa (Mesék az ezeregyéjszakából) E.1143 2

Szerző nélkül: Billeg-ballag (Magyar költők válogatott gyermekversei) D.1145 2

Érdeklődni Páll Erikánál lehet a Braille-könyvtárban.

Közlemény

Tisztelt Olvasók!

Ezúton tájékoztatjuk Önöket, hogy a Braille- és Hangos-könyvtár 2014. augusztus 18-22. között szabadság miatt zárva tart.

Első kölcsönzési nap: 2014. augusztus 26.

Nyelvi oktatási kerekasztal

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége május 27-én (péntek) tartotta idegen nyelvi kerekasztal beszélgetését "A fogyatékossgal élő fiatalok esélye az egyenlő értékű érettségi és a felsőfokú diplomához szükséges nyelvvizsga megszerzésére" címmel.

Nyelvi követelmények alakulása a felsőoktatásban

Horváth Marianna, az Emberi Erőforrás Minisztériuma Felsőoktatási és Tudományszervezési referense előadásában a nyelvi követelmények alakulásáról beszélt.

Előzményként elmondta, hogy a nyelvismeret kérdésével több cikluson keresztül foglalkoztak a kormányzatok az oktatásban, ezért a követelmények folyamatosan változnak. Az 1993. évi felsőoktatási törvény szerint kormányrendeletben kellett kiadni az egyetemi és főiskolai szintű alapképzési szakok, és miniszteri rendeletben a szakirányú továbbképzési szakok képesítési követelményeit. Többletpontokat a '90-es évek elejétől jelentett a felsőfokú intézményekbe felvételiző fiataloknak. Jelenleg a felvételi eljárásban középfokú nyelvvizsgáért 28, felsőfokúért pedig 40 többletpont szerezhető.

A képesítési követelmények kreditrendszerű képzéshez illeszkedő kiegészítéséről szóló 77/2000 kormányrendeletben jelent meg elvárásként valamennyi felsőfokú oktatási intézményben a nyelvvizsgával egyenértékű nyelvtudás. A 2005. évi CXXXIX. törvény is meghatározta azt, hogy a felsőfokú oktatásban diplomát szerzők legalább középfokú, "C" típusú nyelvvizsgával rendelkezzenek. Azokra, akik akkor kezdték meg tanulmányaikat, amikor ez a törvény még hatályban volt, vonatkoznak az ebben foglaltak a diploma megszerzése tekintetében.

A mostani követelményeket a jelenleg hatályos nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény rendelkezései tartalmazzák:

51. § (1) A felsőfokú tanulmányok befejezését igazoló oklevél kiadásának előfeltétele a sikeres záróvizsga, továbbá - ha e törvény másképp nem rendelkezik - az előírt nyelvvizsga letétele. Ha a képzési és kimeneti követelmény szigorúbb feltételt nem állapít meg, az oklevél kiadásához a hallgatónak be kell mutatnia azt az okiratot, amely igazolja, hogy

a) alapképzésben egy középfokú, "C" típusú általános nyelvi vagy középfokú (B2 szintű), általános nyelvi,

komplex,

b) mesterképzésben a képzési és ismereti követelményekben meghatározott államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát tett (a továbbiakban: nyelvvizsga).

A tantervben a felsőoktatási intézmény meghatározhatja, hogy milyen nyelvekből tett nyelvvizsgát fogad el, azzal a megkötéssel, hogy a középiskolai érettségi bizonyítvány által tanúsított, illetve az érettségi vizsgaként elfogadott nyelvvizsgát általános nyelvi - komplex - nyelvvizsgaként köteles elfogadni.

A 16/2006 OM rendelet minden alapképzési szak és mesterképzési szak esetében meghatározza, hogy a diploma megszerzéséhez milyen nyelvvizsga szükséges. Ez szakonként eltérő lehet. Az intézmény meghatározhatja tantervében, hogy milyen nyelvvizsgát fogad el, azzal a megkötéssel, hogy a középiskolai érettségi bizonyítvány által tanúsított, illetve az érettségi vizsgaként teljesített nyelvvizsgát általános nyelvi komplex nyelvvizsgaként köteles elfogadni. A rendelkezést abban az esetben nem kell alkalmazni, ha a képzés nyelve nem magyar.

A mentességeket, kedvezményeket jelenleg a törvény 107 §-a szabályozza: ha a hallgató már az első évfolyamon betöltötte legalább 40. életévét, akkor mentesül a nyelvvizsga követelménye alól. Figyelem! Utoljára a kedvezményt

azokra a hallgatókra lehet alkalmazni, akik a 2016-os tanévben tesznek záróvizsgát.

4. § A fogyatékossgal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékossgához igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz - így különösen írógép, számítógép - alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

A felmentési kérelmeket a 79/2006 kormányrendelet határozza meg. Eszerint a fogyatékossgot megfelelő szakértői véleménnyel kell igazolni: középiskolásoknak a pedagógiai szakszolgá-

latok intézménye, illetve később bekövetkezett fogyatékossg esetén a rehabilitációs szakigazgatási szerv adhatja ki a szakértői véleményt. Ehhez a kedvezményhez a hallgatónak kell benyújtani kérvényét abban a felsőoktatási intézményben, ahol tanulmányait folytatja. A rendelet szerint a látássérült felmentést az írásbeli nyelvvizsga alól kaphat.

A fogyatékossggal élők egyedi eljárásaira szintén szigorú feltételek vonatkoznak:

- a nyelvvizsga során nem lehetséges felmentést adni egyetlen részből sem a teljesítés alól

- a fogyatékossggal élő hallgatóknak segítség adható, amelyeket a nyelvvizsga központok honlapjukon tüntetnek fel

- az egyedi eljárást a szakvélemény alapján kell kérvényezni, amit a vizsgaközpont vezetője bírál el

- többlet idő biztosítása (legfeljebb 30 százalék)

- segédeszközök alkalmazása: például pontírógép használata, szövegfelolvasó programok használata akár saját számítógéppel, gyengénlátóknál betűk felnagyítása, stb.

2016-tól az alapképzésre és az osztatlan képzésre történő felvételnek az egyik feltétele lesz a meghatározott szintű nyelvtudás, valamint mesterképzésre is csak az a hallgató vehető fel,

aki középfokú általános nyelvi komplex vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgálóval, illetve a "C" típusú nyelvvizsgálóval rendelkezik.

Szemtől szembe - fogyatékossggal élő diákok és tanárok a nyelvoktatásban

Flamich Mária és Hoffmann Rita mindketten angol nyelvtanárok, fogyatékossgtudomány és neveléstudomány kutatók. A nyelvoktatás elkötelezettjei és hívei.

Több kutatásból és memoárelemzésből kitűnik és megfogalmazódik az az állítás, hogy az integrált és inkluzív nevelésben a pedagógusok nem tudnak mit kezdeni a fogyatékossggal élő diákkal a többségi oktatásban. A megállapítás az oktatási kerekasztalon több előadásban is elhangzott.

Ennek forrásai:

- nincs információ arról, hogy a tanárok mit tudnak a fogyatékossggal élő emberről

- a köztudatban sztereotípiák alapján ítélik meg.

Bogdan és Piklen szerint a fogyatékossggal élő ember a művészetekben szánalmas, védtelen, gonosz, a cselekmény céljából alkalmazott szereplő, szuperhős szuper tulajdonságokkal,

nevetséges, saját maga ellensége és saját magát sajnálja, ami önmagát akadályozza, teher, képtelen részt venni a társadalom életében. A felsorolt évszázados sztereotípiákat csak akkor lehet kiirtani a társadalmakból, ha a felsőoktatásban tanítják a fogyatékoság kulturális ábrázolását, a fogyatékoság memoárelemzését (önéletrajzi írások elemzése).

Ha egy pedagógus látássérült diákot kezd bármilyen idegen nyelvre tanítani, tisztában kell lennie azzal, hogy az idegen nyelv tanulása nem csak szórákozást jelent, hanem megélhetést és a környezeten túli kapcsolattartást teszi lehetővé. Pártolják a speciális nyelvcsoportok indítását, elsősorban a közép- és felsőoktatásban, mivel számukra a nyelvvizsga elengedhetetlen feltétele a tanulásnak. Nem csak a nyelvvizsga megszerzése lényeges, a hangsúly inkább a nyelveket szerető, értő és azzal megfelelően kommunikáló diákok tanításán van.

Javaslatok a látássérültek nyelvoktatásához:

- a betűzés alapvető, következetes része legyen a pedagógus munkájának
- írásbeli számonkérés, mivel írásban is kommunikálni kell
- indokolt a hosszabb felkészülési idő, de fel kell tárni ennek okait
- segédeszközök használata (nem

mindenki ismeri azokat a szükséges szerkesztéseket, amelyek segítségével egy-egy tesztlap valóban használható)

- összekevert szöveg bekezdéseinek sorrendbe tétele nehéz a látássérülteknek

- feladattípusok átalakítása

Megoldási javaslatok:

- Inkluzív nevelés - Ajánlások gyengénlátó gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez - Idegen nyelv - Szerkesztette: Hoffmann Rita - SuliNova Kht., 2006

- Inkluzív nevelés - Ajánlások vak és aliglátó gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez. - Idegen nyelv - Szerkesztette: Flamich Mária - SuliNova Kht., 2006

Tóthné dr. Udvardi Katalin: Látássérültek és az akkreditált nyelvvizsgák, az akadálymentesítés útjai

Az előadó a Shetlandi Nyelvvizsga vezetője. Elmondta, hogy a látássérültek nyelvvizsgáztatását személyes akadálymentesítéssel oldja meg. Kidolgozta ennek szabályait a jogszabályi követelményeknek megfelelően. Információ a www.shetland.hu honlapon található.

Kroll Zsuzsanna: Idegen nyelvi- kérdőív felmérése

A kérdőívet többször kiküldték az MVGYOSZ hírlevelébe, illetve a honlapra. Sajnálatos tény, hogy összesen csak tízen töltötték ki, így az mintának nem tekinthető. Ami biztosan kitűnik belőle, hogy a látássérültek igénylik a speciális tanfolyamok indítását, akár skype-on, akár személyesen. Az intenzív tanfolyamot nagyon kevesen választották.

Az előadásokat követően az elkötelezett tanárok, diákok és érdeklődők vitták meg ötleteiket, javaslataikat.

Felmerült egy olyan fórum létrehozásának gondolata, ahol a diákok megbeszélhetik problémáikat, tapasztalataikat a tanulással, módszerekkel kapcsolatban.

A pedagógusok körében már az előadások után felmerült az információ hiányából eredő tanulási és tanítási nehézségek témája. Célszerű a diáknak megmondania, hogy neki hogyan segítsenek, de az a jellemző, hogy a középiskolás tanuló nem feltétlenül meri érvényesíteni érdekeit. Erre az általános iskola 7-8. osztályában és a középiskolában érdemes hangsúlyt fektetni annak érdekében, hogy működjön a kommunikáció, a visszajelzés. Szükség lenne úgynevezett árnyalt információk át-

adására (például Jaws használat) ahhoz, hogy a tanítás hatékony és eredményes legyen.

A minisztériumoknál kezdeményezni kellene egy diploma- és felsőfokú bizonyítvány mentő programot speciálisan fogyatékossgal élők számára - hangzott el a javaslat. Ahhoz, hogy ez megvalósulhasson, foglalkozni kell a projekt kidolgozásával, a szakmai részek (minta tananyagok megírásával) elkészítésével akár külső segítség igénybevételével is.

Köztudott, hogy a Vakok Általános Iskolája a diákoknak az általános iskolai tankönyveket készíti el pontírású, elektronikus, esetleg hangos formátumban. Az MVGYOSZ pedig a középfokú oktatásban tanulókat igyekszik segíteni szintén elektronikus formátumú tankönyvekkel. Mind a két intézmény úgy alakítja át az anyagokat, (konvertálás, adaptálás), hogy az képernyőolvasó programmal használható legyen. Kroll Zsuzsanna ígéretet tett arra, hogy összegyűjti, és a honlapon közzéteszi a már elkészült tananyagok listáját, és bízik benne, hogy a kezdeményezés egy gyümölcsöző együttműködés kezdete lesz.

Hosszasan beszélgettek a nyelvoktatási lehetőségekről is. A számítógépes technika (internet, skype) tágabbra nyitja a kapukat. Többek véleménye az volt, hogy kiscsoportos, speciális nyelvtanfolyamok indíthatóak a technika se-

gítségével. Felmerült például egy intenzív nyelvi tábor gondolata, majd a résztvevők skype-on történő konferencia keretében tovább tanulhatnak és bővíthetik nyelvi ismereteiket. Elhangzott az is, hogy ugyanakkor nem szabad, hogy a nyelvoktatás kizárólag a megyei jogú városokra, főként Budapestre centralizálódjon, bár az úgynevezett távoktatás kiegészülve néhány intenzívebb, személyes tanítással, a vidéki fogyatékossgal élő személyeknek (látássérültek) is megoldást jelenthet.

Végül megfogalmazták, hogy égetően fontos, hogy közösen gyűjtsék össze a nyelvkönyvek konvertálásához szükséges legfontosabb megoldási javaslatokat, ötleteket. Erről hamarosan további megbeszélést tartanak azok a szakemberek, pedagógusok, akik szívesen részt vesznek ebben a munkában. Az összeállított javaslatok a későbbiekben a többi tankönyv elkészítésében szintén hasznos tanácsokat adhatnak.

Kovács Judit

Sajtószemle

"Nagyon nagy energiával figyelem a világot!"

Riport Nagy Vendel költő, író, publicistával, aki nem használt számítógépet, míg látott

Öt esztendeje, hogy elvesztette szeme világát, mégis, találkozásunkkor már ez első mondatokat követően úgy tűnt számomra, jóval többet lát a világból bárkinél. Személyes tragédiája ellenére teljes életet tud élni - ahogy egyik költeményében fogalmazott - ebben a "ránthatthús-alakú országban", ahol akármerre jár, akármi is történik körülötte, úgy érzi, egyetlen nagy kincsét soha

nem vehetik el tőle: a gondolatait. Azt a legbelső titkát, hogy senki sem tudja, mikor és miről álmodik.

Nem másról, mint bölcsőjének, Szekszárdnak hosszabb ideig sem fizikálisan, sem lelkileg hátat nem fordított Nagy Vendelről szól az alábbi történet, akivel nemrég hatvanadik születésnapja kapcsán beszélgettem, s akinek igen sokféle munkaalkalmat tapasztalt élet-

útja felfejtése mellett álmokról, vágyakról, félelmekről is szó esett.

Negyven éve, 1974-től foglalkozom irodalommal - jelezte beszélgetésünk kezdetén az alkotó pályája origójának évszámát, amely kapcsán rögtön hozzá is tette: azokban az években sokat járt szekszárdi klubközösségekbe. Ilyennek mutatkozott a Fiatal Utazók Klubja is, ahol a neves helyi író, Ordas Iván figyelt fel rá, amidőn észrevette: Vendel folyamatosan cédulákra jegyzetel. Ordas, miután megnézte az irományokat, meglátta benne a tehetséget, s felkérte külső munkatársnak a Tolna Megyei Népújságba, ahol több publicista - ahogy Vendel fogalmazott - "nyúlt a hóna alá" segítve pályája indulását. A mentorok neveit - mint például Csányi László, László Ibolya, Tamási János, Virág F. Éva és még a ma is köztünk lévő Gyuricza Mihály - azóta szobrok, emléktáblák, iskolák hirdetik, amely tény művészünk számára "rettenetes, kvázi megborzongató dolog"-ként hat. A publicista az idők folyamán a külső tudósítások mellett kedvet kapott a "hosszabb lélegzetű riportokhoz" is, így például míg katona volt, a Néphadsereg Lapjában, majd a Képes Újságban, a Magyar Ifjúságban, az Ifjúsági Magazinban, de a Mozgó Világban, továbbá egyéb diákújságokban is megmutatta tehetségét. '77-ben már harmadik helyezést kapott a MÚOSZ-tól egy, a fűtésszerelők gondjairól írt riportjával, hiszen ezt a munkát tanulta ki a szekszárdi 505-ös számú szakmunkásképzőben.

A látássérült művész jelenleg is hat pályázatra adta be műveit, amelyek közt a novellákon át a tudósításokon keresztül a riportokig és a versekig mindenféle műfaj megtalálható, ám Vendel úgy van vele: a négy-, és kétsooros versek az igazi kihívások, amelyekben "egy pár sorban lehet valamit elmondani oly módon, hogy azt meg is értse valaki, ugyanakkor ne váljon félreérthetővé".

A novella szintjén emberi sorsokról, családi-, baráti történetekről szeret papírra vetni gondolatokat, amelyek közt nem egy megtörtént eset is helyet kap: diplomaátadás előtt meghalt leukémiás hölgy, vagy az elméről szökött meztelen királynő a lépcsőházban, aki a Gemeneci erdőben szeretne csapataival a jóért harcolni, de egy állataival lakó öreglegény is megjelenik lapjain. Régi klaszszikusokon felnőve megkedvelte a rímelő, dallamos verseket, úgy, hogy például ritmizálva Petőfit is utánozni próbálta. A "Még nyílnak a völgyben a kerti virágok" kezdetű versre szüreti gondolatok pattantak ki fejéből ugyanilyen versritmikában: "Templom előtt zszibongva gyúlik össze a nép". Legkedvesebb költője József Attila, annak ellenére, hogy a mi Babitsunk nem tartotta nagy költőnek, de Balassitól is "sokat eltanult", sőt, még a szépen ritmizáló görög drámák is hatottak költészetére.

A dallamos versek nyomán jöttek aztán Vendel számára az újabb kihívások, a dalszövegek, így írt a '70-es évekbeli Szekszárd kultikus zenekarának, a

Szinkronnak is szöveget, a még ma is sokak által ismert FUK indulót.

"Prózában nekem első, második, ötödik és tizedik Gárdonyi" - vallja, hiszen véleménye szerint tőle lehet a legtöbbet tanulni magyar viszonylatban: szép leírásos csatajelenetei akár az egri várnál, akár a százezer halottat követelő, a rómaiak és a hunok által vívott catalaunumi ütközetről szólnak, de - mint mondta -, kevesen tudják, hogy Gárdonyi Géza verseket és dalszövegeket is írt, amely műfajokban Vendel szintén alkot.

"Anyám kakasdi svábleány, apám faddi magyar" - szólt egy kicsit családjára térve a nemrég ikertestvérét elvesztett költő, aki nem titkolta, az ötvenes években még konfliktusforrás volt a magyar-sváb vegyes házasság. A szülők a megyei bíróságon laktak, apja gondnokként, édesanyja hivatalsegédként dolgozott: sok mindent tapasztalt, hisz rabok, bírók, börtönőrök közt nőtt fel, amelyet szintén papírra kíván vetni egyszer. Miután kitanulta az épületgépész-csőszerelő szakmát, '77-78-ban katonaként építette a paksi atomerőművet, majd, szakmájában elhelyezkedve a TÁÉV és TOTÉV szerelőjeként alig van olyan panel- és egyéb épület városunkban - a 160 lakásostól a KÖJÁL tömbjén át a kórház lila épületéig - amelynek szerelő munkálataiban ne vett volna részt. Tíz évig az I. Béla Gimnázium elődjében (Rózsa Ferenc) taníthatott, mígnem az iskola profilját átalakították, s több munkatársával együtt számára sem jutott már hely.

Maradt aztán véglegesen a "maszek-világban". Az újságok világa azonban ekkor is hatással volt rá, mivel két éven át a Magyar Bazar helyi szerkesztőjeként tevékenykedett, mellette pedig a Szekszárdi Vasárnapban is publikált jó pár évig, s csaknem minden megjelenő szekszárdi újságban jelentek meg cikkei, versei egyaránt, de a Vöröskereszt titkáraként is munkálkodott.

Arra a kérdésemre, szokott-e álmodni, így felelt: "Kétféle embert ismerek: aki mindig álmodik, és aki soha. Én minden éjjel álmodom, s mindig emlékszem az álmaimra. Volt már, hogy családtagjaimmal, halottaimmal beszélgettem párbeszédszerűen" - mondta, majd arról is szólt, hogy megoldásokat talál és kap álmaiból. "Soha nem mondom azt, hogy megvakultam, csak azt, hogy nem látok" - vallja Vendel, aki "vakság" és "nemlátás" között tetemes különbséget érzékel: "Nem látok, de nem vagyok vak, ugyanakkor a világra teljesen nyitott vagyok, s nagyon nagy energiával figyelem a világot!". A művész elárulta, éjjel megtanul egy-egy verset, s reggel azonmód begépel. Míg nem volt számítógépe, ceruzával nyilazva, javítva írt. Azóta megtanult vakon, tíz ujjal gépelni és használni a beszéző programot.

Vágyai vannak, amelyeket lehetőségeihez képest megteremt: „A fél világot bejártam, sok mindent láttam, de nem mindent! Vakon azonban nem tudok elmenni a következő sarokig" - jelezte az alkotó, ám már félelmeiről szólva úgy fogalmazott: "Mióta nem látok, bezárt-

ság érzést ad egy lift, egy autó. Ha egy szobába beülök, meg kell nézmem, hol a menekülési útvonalam, egy ablak, egy ajtó, s mekkora maga a helyiség" - tette hozzá, majd azt is tudatta, kis szobákban nem tud létezni. "Gyerekkoromban félttem a sötétben: most állandóan sötétben vagyok. Ez olyan érzés, mintha benne lennél egy ládába, vagy dobozba, amelynek rád csukják a tetjét. Ki akarsz szabadulni, de nem nyílik, s olyan érzéssel tölt el, hogy nem kapsz levegőt, meg fogsz fulladni" - utalt léte nehéz pillanataira a költő.

A sok elmaradt barát, családtag helyett a vakok szekszárdi közösségében új barátokra tett szert, akik felköszöntötték hatvanadik születésnapján. Vendel röntgenasszisztens feleségével 35 éve házas, amelyből három leány született, s mostanában gyermekei által két kislány és egy kisfiú nagypapájává vált. 2001-ben jelent meg Század és ezredforduló küszöbén - a Lila Madonna című verseskötete, amelyen kívül még 15-16 prózai antológiában is napvilágot láttak gondolatai, de a megyei írók, költők Kézjegy antológiájába is sokáig publikált.

Jelenleg Töviskoszorúk című saját kiadású verseskötetének kiadásán fáradozik, s nem probléma számára, ha egyszerre 10 verset kell beküldenie. Hatszáz költeménye található az interneten, írásait mindazonáltal Kanadától Minnesotán, Ausztrálián keresztül Moszkváig olvassák, amely alkotások rendre saját maga által kitalált internetes újságján, a Megszólalok Művé-

szeti Magazinban (megszolalok.blogspot.com) teszi közzé, s amely művekből, ha igény mutatkozik rá, bárkinek ingyenesen küld egy-egy példányt már aznap, hogy e-mail címére jelzés érkezik a kérésekről. Az ingyenes, politikamentes lap megrendelhető a megszolalok@freemail.hu email címen. A havonta kétszer megjelenő, zenével, hangos versekkel, festményekkel is telített, egyszerre képes-színes és kép nélküli, fekete-fehér kiadású lap, amelybe látássérülteken kívül mozgássérültek is publikálnak, világszerte oly népszerűségnek örvend, hogy például Minnesotában 300 család olvassa, Ausztráliában pedig az ötletgazdával riportot készítettek telefonon, egy helyi magyar rádió szervezésében, de Moszkvából egy beteg asszony megkönnyezte, hogy saját írásai megjelenhettek. Az újság ingyenes, s mindenkinek megadja a lehetőséget, persze némi színvonal-követelménnyel, hogy írjon bele. A vakok géppel olvashatják az újságot. "Jelenleg egy irodalmi szakácskönyvön dolgozok Ízes történetek címmel" - jelezte a beszélgetés végén a művész, aki még főzötudományát is "történetekbe ágyazza", netes könyvben publikálva azt.

Aki teheti tehát, vessen egy pillantást Nagy Vendel elgondolkodtató írásaira, amely művek bizonyítékkal szolgálnak arra, hogy a látássérültek élete nem árnyék csupán.

*Szekszárdi Vasárnap
Gyimóti Levente*

Az összetartozás szimbóluma

2014. június 10-én avatták fel Kőbánya városközpontjában, a Szent László téren Lechner Ödön halálának 100. évfordulója tiszteletére alkotott és felállított szobrát, Zsemlye Ildikó Munkácsydíjas szobrászművész alkotását. Az ünnepségen számos állami és önkormányzati vezető vett részt.

Nem árulunk el titkot, ha tudósításunk elején megírjuk, elégedett-e az alkotó a művével. Nos, amikor május végén helyére emelték Lechner Ödön egész alakos bronzszobrát, s mellette külön talapzaton kiemelkedő művét, a Szent László-templom kicsinyített mását, azt kérdeztük, tetszik-e neki a szobor. Akkor azt írtuk, "kérdésünkre a művésznő mosolyogva bólintott, jelezve ezzel, hogy minden rendben, tetszik neki az alkotása."

Most azt kérdeztük: a végleges kialakítás, parkosítás, köszöntők, méltatások, megszentelés után, hogy elégedett-e?

- Igen, teljes egészében elégedett vagyok, bár a még jó nagy adag izgalom dolgozik bennem. Csodálatos érzés, hogy egy nagyobb léptékű köztéri alkotásom áll a város központjában, tetézve ezt a figyelemre méltó környezettel. Igen, elégedett és boldog vagyok. Köszönöm mindenkinek, hogy segítették a munkámat!

Zsemlye Ildikó a szoborral

És akkor vissza a délelőtt 10 órakor már rekkenő hőségben várakozókhoz! Állami és önkormányzati vezetők, érdeklődő kőbányai polgárok, Zsemlye Ildikó Munkácsy-díjas szobrászművész tisztelői, barátai húzódtak az árnyékba a Lechner Ödön halálának 100. évfordulója tiszteletére született szobor felavatására várva. Engedve a természet kényszerítő erejének, Joós Tamás, a szoboravatás moderátora rugalmasan fordította meg a hangszórókat, elnézést kérve, hogy így háttal áll a közönség a még fehér lepelbe burkolt szobor-kompozíciónak. Joós Tamás elmondta, hogy a szobor megalkotását, felállítását a kőbányai önkormányzat és a Nemzeti Kulturális Alap Vizuális Művészetek Kollégiuma támogatta. Köszöntötte a megjelenteket, külön megemlítve Lovász Lászlót, a Magyar Tudományos Akadémia elnökét, dr. Réthelyi Miklós korábbi minisztert, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság elnökét.

Elsőként Kovács Róbert polgármestert kérte fel az avatóbeszéd megtartására.

- Kiemelkedő esemény egy város életében új köztéri szobor avatása. Minden szobor, így Lechner Ödön szobra is azt üzeni számunkra, hogy akinek nincsen múltja, nincsen jövője sem. Múltunk nagyszerű emberei, legyenek akár királyok, művészek, tudósok és mások, mindig is példaképként szolgálnak számunkra és a jövő generációi számára - kezdte beszédét Kovács Róbert.

A folytatásban elmondta, Kőbányán meglehetősen régen avattak új köztéri szobrot. Hangsúlyozta Lechner kőbá-

nyai kötődéseit, köztük a téglagyárakat, az Alkér utcai gyerekkort, ahol is megtanult bánni az agyaggal, s megismerte a kerámiakészítés alapjait, mely tevékenységek későbbi munkájára is hatással voltak.

Kovács Róbert szólt arról is, hogy a városközpontban a Szent László Gimnázium mellett a Szent László-templom fémjelzi építészeti munkásságát. Ez utóbbi, a "templom jelenti az igazi kapcsolatot, mert ez a templom egyszerre a büszkeségünk, helyi kötődésünk, összetartozásunk szimbóluma". Elmondta, a templom építéséhez szükséges pénz közadakozásból jött össze, majd közel tíz év elteltével bízták meg Lechnert a részletek kidolgozásával. A munkák 1894-ben kezdődtek, s a templom felszentelésére 1897. augusztus 17-én került sor.

Megemlékezett Lechner haláláról, építész munkássága kiteljesedéséről, s a korábban elmondottakra utalva azal zárta beszédét, hogy ez a szobor igazi kőbányai összefogással jött létre:

- Kőbányai művész alkotta, kőbányai öntödében formázták véglegesre, kőbányai emberek adóját is felhasználva valósult meg.

Kovács Róbert után dr. Réthelyi Miklós köszöntötte a szoboravatásra összegyűlteket. Egy idézetet olvasott fel bevezetésként.

"Az építész a nemzet halottjaként akkor júniusban temették, amikor Ady legpompásabb verse, a Kalota partján megszületett, amikor Koós az erdélyi Sztánáról Móriczhoz készülődött, amikor Bartók és Kodály hogy bukovinai

román és székely népzeneét gyűjthesse-
nek, ajánló levélért a román akadémiá-
hoz folyamodtak. És akkor dördült el a
pisztolylövés Szarajevóban, hogy kez-
dődjék a háború, amely jövátehetetlen-
ül szétszaggatta a közös otthont, a
Kárpát-medencét." - írta Csete György
1985 júniusában Lechner Ödönre em-
lékezve.

- Száz évvel halála után egyik alkotá-
sával Lechner Ödönre emlékezünk a
kőbányai Szent László Plébániatemp-
lom előtt - tette hozzá az exminiszter. A
továbbiakban Réthelyi professzor el-
mondta, a sok emlékezésre készülő
szervezet, magánember, a Lechner csa-
lád mellett készült az UNESCO Ma-
gyar Nemzeti Bizottság is, amikor "két
évvel ezelőtt felterjesztette, hogy az
ENSZ tudományos és kulturális szer-
vezetének mind a 195 tagállamában
2014-ben a magyar formanyelvet meg-
teremtő nagy építészre, Lechner Ödön-
re emlékezzenek. A felterjesztésben
hangsúlyt kapott, hogy Lechner épüle-
tei hidat képeznek a művészet nyugati
és keleti érzékelése, valamint a magas
kultúra és a népi kultúra között." Ré-
helyi Miklós kiemelte, hogy a felter-
jesztést elfogadták, s ennek révén "a
hazai megemlékezésnek nemzetközi
fogalmat nyújt a Lechner Ödön Nem-
zetközi UNESCO Év.

Az ünnepség ezen pontján Joós Ta-
más arra kérte meg a közönséget, hogy
a szobor leleplezésére - a hatalmas for-
róság ellenére is - gyűljenek a szobor
köré. Kovács Róbert polgármester és a
Lechner család képviselőjében Péch
Antalnét felkérte a lepel leoldására,

melyre a jelet a Tutta Forza Együttes
fanfárjai adták meg. Az aktust a kö-
zönség tapsa köszöntötte.

Miután mindenki újra elfoglalta he-
lyét az árnyékban, Feledy Balázs művé-
szeti író méltatta Zsemlye Ildikó művé-
szetét és elemezte a szobor leglényege-
sebb tulajdonságait. Kiemelte, Lechner
alakja olyan szögben néz előre, hogy ha
elé állunk, velünk kommunikál. Ki-
emelkedik a környező térből, jelzi,
hogy itt van, de uralkodik, inkább bele-
simul a környezetbe. Nyugodt, derűs
tartása, támaszkodása, a templom ma-
kett talapzatán is inkább egy jelzés, azt
mondja: "Nézzétek, mit alkottam!".
Zsemlye Ildikónál azt hangsúlyozta,
hogy a kortárs magyar szobrászművé-
szet megújítója. Művésze nem harso-
gó, ám mégis figyelemre méltó, mert
egy sajátos, urbánus felfogást ábrázol.
Pici, intim tárgyakkal, mintha maket-
tek előtt állnánk, fejezi ki a kor legfon-
tosabb gondolatait, teremt új forma-
nyelvet. Ez a koncepció a "városkép-
tér" megfogalmazása, amikor a saját
urbánus vízióit beemeli a mindenkori
térbe.

Feledy a szobor környezetét Lechner
Ödön-emlékhelyként értelmezi, kife-
jezve ezzel a korábbi térszerkezet meg-
változását, a felvezető spirálba írt tíz
legfontosabb Lechner-épület átadási
dátumát, mint ismeretterjesztést, s
nem utolsó sorban tájépítészeti remek-
mű funkcióját.

A szakmai méltatás után Attila atya,
a Szent László Plébániatemplom kor-
mányzója rövid imával megáldotta,
majd megszentelte a szobrot.

Attila atya megszentelte a szobrot

- Amikor megszentelünk egy szobrot, gondolunk azokra, akik megalkották, de ugyanakkor a teremtő Isten felé is odafordulunk. Hiszen minden kétkezi munkánk mögött a teremtő Isten szándéka, akarata és az ő megszentelő ereje áll - mondta, és a továbbiakban Szent Pál ide vonatkozó leveléből idézett.

Írta: Oszvald György

Forrás:

<http://www.10kerkult.hu/kobanya-mindennapok/8-koz-elet/5425-az-oesszetartozas-szimboluma.html>

Hírek a látássérültek életéből

"Veronka néni több mint 70 éve kongatja a harangokat"

A Hermina Egyesület Turista Szakosztályának 2014. május 17-i autóbusszos túrájára jelentkezők már nagy izgalommal várták, hogy az idei első kiránduláson vajon milyen idő vár rájuk az előző napokban tapasztalt zord időjárás miatt.

A busz verőfényes napsütésben indult el az MGYOSZ Székháza elől. A Turista Szakosztály tagjait Hirth Ignác szakosztályvezető mellett - idegenvezetőként - Borai Botond, a Hermina Egyesület elnöke is köszöntötte. Mindenki jókedvvel érkezett utunk első állomására, Bánkra. Nem véletlen, a

Cserhát és Börzsöny lábánál fekvő kicsiny falu igazi gyöngyszeme Magyarországnak. A Bánki tó festői környezetben, erdőségekkel határolt. A '70-es években indult fejlődésnek, számos beruházásnak megfelelően a tó környéke igazi "üdülőparadicsommá" vált, legfőképpen a 2001-2002. évi tó-rehabilitációt követően, amelyet a falu önkormányzata állami támogatás igénybevételeivel valósított meg.

Strandfürdő és szállodák, vendéglátóhelyek csalogatják az idelátogatókat. Kulturális programokról a vízi színpadon rendezett műsorok, nemzetiségi ta-

lálkozók adnak számot. - mondta helyi idegenvezetőnk. Ő mutatta meg a Szlovák Tájháza is, ahol megcsodálhattuk a falu népviseletét, a házak berendezési tárgyait és használati tárgyait is. Az 1783-ban épült evangélikus templom a szépen felújított községháza felett helyezkedik el.

Kicsit szomorkásan búcsúztunk ettől a szép fekvésű kis falutól, hogy utunkat tovább folytatva elérjük Romhányt.

Romhány Árpád-kori település. A községet 1496-os oklevél Egyházas Rohman néven említi. 1675-ben a Pongrácz térkép a törökdúlás után megmaradt egyházas helyek között tüntette fel. A mai római katolikus templomot 1836-ban építették klasszicista stílusban. Egyhajós templom homlokzati síkban álló toronnyal. Sajnos bemenni nem tudtunk. A templom mellett első világháborús emlékmű áll. A falu egykor a Lókos-patak déli részén, a dombon terült el. Határában vívták 1710. január 22-én a Rákóczi szabadságharc egyik utolsó csatáját. Ez volt a Rákóczi szabadságharc utolsó jelentősebb hadművelete. A legenda szerint a csatát maga a fejedelem irányította, még ma is látható törökmogyorófa alól. A falu szélén lévő emlékparkban látható a Rákóczi-Obelisz, a romhányi csata emlékműve.

Sajnos az időjárás nem volt kegyes hozzánk, mert amikor következő úti célunk, Terény felé vettük az irányt, már esett az eső.

A terényi orsós magnó-múzeum gyűjteményének megálmodója, gazdája és őrzője Nagy Vilmos, aki nagy szeretet-

tel beszélt terveiről, szólaltatta meg féltve őrzött muzeális értékű magnóit. A világ minden tájáról jönnek látogatni a hihetetlen nagy értékű gyűjteményt. Bár nagyon sok magnó (430 féle) van birtokában, amelyeket az egész világból szerzett be, kedvesen fogadta Fügedi Péter ajándékba hozott magnóját. A múzeumban fonográf, gramofon, acélhuzalos magnetofon is található az orsós magnókon kívül, melyek a mai napig mind működőképesek. Nagy Vilmos megszállottként, fáradságot és anyagiakat nem kímélve vezeti a múzeumot, munkáját küldetésnek tekinti.

A múzeumot egy nógrádi paraszti hagyományokra jellemző építkezési stílusban épült házban rendezték be, így egyszerre a turisták csoportja nem fért be, ezért a csoport másik fele meglátogatta Veronka nénit, Terény harangozóját. A 91 éves néni 1941 óta harangozik a háromharangú templomban, és hírül adja temetések alkalmával, hogy férfi, vagy nő halt meg a faluban.

Veronka néni

Varázslatos tudásáról is regék szólnak. Amint sűrű felhők gyülekeznek Terény felett, Veronka néni megszólaltatja a harangokat, és ezzel szétveri a felhőket. Sajnos kirándulásunkon ez a varázslat nem hatott, mert özönvízszerű eső ömlött nyakunkba. A harangozó Veronka néni 1941 óta egyetlen napot sem mulasztott "munkahelyéről", így

Terény Község Tiszteletbeli Polgára címmel tüntették ki.

Az özönvízszerű eső ellenére is a kirándulásunk nagyon jól sikerült, rengeteg új élmény, sok új látnivaló birtokába jutottunk.

Basa Ágostonné

Szorgos munka a végeken

Tudósítás a tolna megyei vakok egyesületének munkájáról

Szorgos munka folyik rendszeresen a tolna megyei vakok egyesületénél, a szekszárdi irodaházban, és a kihelyezett fogadóórákon a megye városaiban, valamint a rendezvényekre való kitelepülések alkalmával is.

Havi rendszerességgel tartják (minden hónap első csütörtök) a klubdelutánokat, ahol elsőként meghívott előadók aktuális problémákról tartanak felvilágosító előadásokat. Egy alkalommal például dr. Vastag Oszkár szemész főorvos beszélt a szembetegségek modern gyógyítási módszereiről, más alkalommal dr. Főfai Klára tartott előadást az ápolási segély igénybevételének mostani lehetőségeiről, s egyéb szociális ellátásokról. Ebben a hónapban az Államkincstár munkatársa, Simon Lászlóné jött el, ő a fogyatékos-sággal élők támogatásának lehetőségeiről beszélt az érdeklődőknek, akik sok

kérdéssel ostromolták az előadót.

A klubdelutánok második felében mindenki névnapja és születésnapja köszöntésére került sor zenés, verses összeállítással kedveskedve a résztvevőknek. Ilyenkor ingyenes ruhaválogatásra is lehetőség nyílik, előfizethetők a folyóiratok, illetve ingyenes tanfolyamokra is lehet jelentkezni (pl. Braille-írás).

Egyesületünk részt vesz a város életében rendezett különféle megmozdulásokon. Ilyen volt legutóbb például az Önkéntesek napja, amelyet a Garay téren tartottak, melyen sok helyi civil szervezet és egyesület képviselte magát, köztük a vakok is bemutatták az érdeklődő közönségnek a beszélő segédeszközöket, beszéltek a vakság társadalmi előítéleteiről és a megoldás lehetséges módjairól. A közönség vakvezető kutyás bemutatót is láthatott.

Részt vettek a Tízezer lépés az egészségért című programon. A katasztrófavédelmi központ vagy a rák- és dohányzásellenes előadásokon túl ismét ott voltak a vakok önkéntesei, elnök asszonyuk, Kovács Lászlóné vezetésével.

Fontos esemény volt az aktuális tisztújító közgyűlés is, ahol szintén sok érdeklődő sorstársunk szavazott az egyesület következő évi sorsáról, ahol szó volt az eddigi munkákról és az elkövetkező feladatokról. A gyűlés az elnök asszony és az alelnök, Fehérvizi István vezetésével zajlott.

Folyamatosan történik az aktuális rendezvények szervezése, mint például a huszadik alkalommal megrendezendő fadd-dombori ifjúsági tábor, vagy a szüreti napok alkalmával egybekötött Szeretet lángra hagyományos megmozdulás, ahol megmutathatják magukat a mássággal, fogyatékossgal élők. Rendszeres fellépők az egyesület tagjai is, slágerekkel és versekkel színesítve az előadást. A szervezet minden fontosabb rendezvényét elviszi a megye más városaiba azért, hogy a sorstársaknak ne kelljen a megyeszékhelyre beutazniuk.

A tervek közt szerepel, hogy a nyár folyamán egy kirándulást szerveznek a Mecsekbe, ahol a fontosabb műemlékek mellett élvezik majd a csodálatos természet adta élményeket: Pécs nevezetességeivel ismerkedhetnek meg és kis séta a városban, s irány a természet.

Természetesen az egyesület folyamatosan tartja a kapcsolatokat a helyi önkormányzattal, a hivatalokkal és a civil szervezetekkel. Ilyen a Megyei Könyvtár, a Mentálhigiénés Műhely, a Szabadegyetem rendezvényei vagy a TIT előadásai, amiket a vakok egyesületének sorstársai rendszeresen látogatnak. Ezekkel a szervezetekkel a kapcsolatteremtés fontos és igencsak gyümölcsöző. Legutóbb egy TIT előadáson vettek részt. A program Izlandot mutatta be, az ottani vulkánok és gejzírek, melegvizes források csodálatos működéséről szólt, hatalmas sikert aratva. Az előadó az a bonyhádi gimnáziumi tanár volt, aki a szerencsének köszönhetően élve szabadult Etiópiában az emberrablók elől, míg öt társát megölték a terroristák. Gruber László, Pro geográfia-díjas földrajz-történelem szakos gimnáziumi és egyetemi tanár lelkesen beszélt az izlandi emberekről is. Utána tartalmas beszélgetésre is sort kerítettek a résztvevők, melyen jobban megismerhették a közvetlen, és munkájáról, élményeiről szívesen mesélő előadót.

Tehát a tolna megyei vakoknál folyamatos a munka és szívesen látogatnak el oda a sorstársak, akár fontos ügyeket intézve, vagy akár a találkozás és szórakozás reményében, mindenki megalégedésére.

*Nagy Vendel
2014. június 10.*

A Rock múltja

A VGYHE Lendület Ifjúsági Klubja 2014. 06. 01-jén néhány taggal meglátogatta a MagyaRock Múzeumot a Radnóti Miklós Művelődési Központban. Kis csapatunk egyesületi szinten jött össze: Esősi Zsófia, Rúzsa Viktor és jómagam képviseltük az Egyesületet és a látássérülteket. A Múzeum szokatlan kéréseket teljesített: Rúzsa Viktor, mint a Civil Rádió önkéntese, és mint újságíró egy hangos riport elkészítésére kérte az engedélyüket, én pedig beszámolóhoz készíthettem diktafonnal felvételeket a látogatásról. A hangos riportot a Civil Rádió 2014. 06. 13-án műsorra tűzte, a beszámoló pedig a VGYHE Lendület Ifjúsági Klub oldalán is olvasható.

A múzeum négy helyiségben kapott teret - ebből kettő folyosó. A bejárati folyosón egy jó ötlet látható: a mennyezet paneljeiből kivágták a külföldi rock, már elhunyt nagyjainak aláírását és váltakozó színnel megvilágították a neveket. Ez még a kevésbé látóknak is nagy élmény. A másik folyosószakaszra a korabeli koncerteken készített fényképek sorozatait tették ki - Erdélyi József idegenvezetőnk meg is jegyezte: ez nagyon sokaknak élő és tapasztalt múltat, emlékeket jelent. (Sőt, meg is említette az egyik emlékezetes esetet, amikor valaki visszautasította a vezetést: Ő csak egy fél órát tud itt tölteni és siet tovább. Egy óra múlva az illető még mindig ott volt ezen a folyosón és hüledezett: De hiszen ez az Ő ifjúsága! Eze-

ken a koncerteken Ő is részt vett! Nehezen tudott az illető ettől az egy szakasztól elszakadni.)

Ez a két folyosó az emlékekről, az érzésekről szólt. De jött a Nagyterem a múlttal és a tárgyakkal. Három oldalról fallal, a negyediken üvegfalal körbezárt kis kosárlabdaterem. És maguk a csodálatos tárgyak, melyek bármelyikünk múltja, érdeklődése lehet. A hosszanti nagy falon a Magyar Rock Nagyjainak arcképei - illetve fényképminőségű ceruzaportréi. Hihetetlen pontosságú és szépségű rajzok, senki nem mondaná meg róluk, hogy "csak" rajzok és nem fényképek. Alattuk a korabeli hangszerek: gitárok, orgonák, dobok, szintetizátorok. Nagy részükhöz még történet is párosult: "Ezt a gitárt fa WC-ülőkéből készítették - kézzel!", "Azt hegedűtokból, még rajta a hegedű violinkulcsa.", "Azt a szintetizátort IKEA-s módon szerelési útmutatás alapján rakták össze - még megvan az útmutató is, csak az egér rágta egy kissé meg."

Ezután elének tárult a Kisterem, a "Belső Szentély", a zenészekhez köthető, de a rockhoz nem közvetlenül kapcsolódó relikviákkal. Itt állították ki többek között a korszak fedőállásait igazoló igazolványokat, amelyekkel elkerülték a letartóztatást és a megbélyegzést (ma már ismeretlen az akkori fogalom: "közveszélyes munkakerülő" - nem volt elfogadott a zenész foglalkozás). Itt mutatták be a házi készítésű

mikrofonokat is. Ma már ezeket megmosolyogjuk, de akkor csak "csináld magad" hangszerek voltak, vagy szinte megfizethetetlen áron lehetett venni őket!

Megtudtunk a múzeum létrehozásáról is információkat. Elmesélték, hogy milyen régóta gondolkoztak a megvalósításán, és milyen nehezen jutottak hozzá a kiállított tárgyakhoz. Mégis pár hónap után eljutottak oda, hogy raktárra gyűjtik a hangszereket - vagy válogatnak a felajánlott hangszerek közül. Elmondták azt is, hogy a már meglévő hasonló profilú múzeumokkal felvették a kapcsolatot (Németország, Nagy-Britannia, USA), sőt, meglepetést is okoztak: a briteknek felajánlottak cserére egy kelet-európai gyártású gitárt egy nyugat-európaiért. A brit múzeum meglepődve csapott le a felajánlott gitárra - hiszen ők nem tudtak hozzájutni. Kuriózum volt számukra, így természetesen belementek a cserébe.

A látogatáson résztvevő kis csapa-

tunk bőséges élményekkel gazdagodva írt be a vendégkönyvbe. Esősi Zsófia meglepetést is okozott, hogy látássérültként milyen szépen tud írni, és megígértük, hogy amennyiben tőlünk telik, terjesztjük a múzeum jó hírét.

A múzeum szívesen veszi, ha bárki felajánlja a pincékben, padlásokon rejtőzködő régi hangszereket, relikviákat, bár fizetni sajnos nem tudnak, mert önkéntes alapon működnek. A belépődíj is jelképes, 500 Ft. (Nekünk nemcsak hogy ingyenes volt - még a jó szívvel tett adomány-felajánlásomat is visszautasították -, de a hangszerek kipróbálását, megszólaltatását lehetővé tették.

A múzeum létrehozásáért és működtetéséért, valamint a díjmentes látogatásért köszönet jár a létrehozóknak: B. Tóth László rádiósnak, Kelemen András volt zenésznek és a névtelen önkéntes működtetőknek!

Obenaus Tamás

Sport és szabadidő

Európai Játékok

- a látássérült judo is a programban

Jövő nyáron, 2015. június 12-28. között 18 sportág részvételével Bakuban rendezik meg első alkalommal az Európai Játékokat. A programba a parasportágak közül egyedülként a látássérült judo került be. Az Azeri Para-

limpiai Bizottság és az esemény szervezőbizottsága a látássérült judo versenyeiről egyeztetett Neil O' Donovannel, a Látássérültek Nemzetközi Sportszövetségének (IBSA) ügyvezető igazgatójával és Tardos Jánossal, az IBSA judo

sportágának elnöki tanácsadójával, a riói paralimpia judo versenyének technikai delegáltjával.

A háromnapos megbeszélés célja a parasportolók részvételének pontosítása és véglegesítése volt. A szervezők az egyeztetések során hangsúlyozták, hogy a látássérült judo nem bemutató sportágként szerepel a programban, hanem integrálják a versenyrendszerbe, a sportolók és kísérőik teljes jogú tagjai a mezőnynek és természetesen a többi küldöttséggel együtt a sportolói faluban fognak lakni. A parasportolók ugyanott versenyeznek majd, ahol ép társaik.

Egyelőre még nem dőlt el, melyik két súlycsoportban kerül sor a látássérült judósok versenyére, a nőknél és a férfiaknál is egy-egy súlycsoportban rendeznek versenyt. A szervezők a minél gondosabb előkészítés érdekében tájé-

koztatást kérnek az IBSA-tól a verseny várható időtartamát illetően, háttéranyagot a műsorközlő részére a látássérült judóról, ezen kívül az IBSA feladata 3-5 bíró biztosítása az eseményre.

A látássérült judósok teljes jogú tagjai lesznek az Európai Játékok mezőnyének.

Forrás:
Magyar Paralimpiai Bizottság

"Tavalyi találkozásunk óta fejlődött a csapatunk"

A LÁSS nemzetközi vakfoci-tornán szerepelt

2004 óta paralimpiai sportág a vakfoci, amely itthon hároméves múltra tekint vissza. A vakfocit két ötfős - négy mezőnyjátékos és egy kapus - csapat játssza egy palánkkal körbevett műfüves pályán, amelynek mérete megegyezik a kézilabdapályáéval. A labdában speciális csörgők találhatóak, ez segíti a

játékosokat. A játékot alig- (0-10% látásmaradvány) vagy gyengénlátók (10-30% látásmaradvány) is játsszák, igaz, a nagy nemzetközi versenyeken őket a vakoktól eltérő kategóriába sorolják. Az egyedüli látó játékos a pályán a kapus, aki amellet, hogy védi a lövéseket, irányítja hátulról a társakat. Rajta kí-

vül még ketten segítenek a tájékoztatóban, egy ember a kapu mögül ad utasításokat a támadóknak ("Itt a kapu!", "Most lőj!", stb), az edző pedig általában középről irányítja a játékosait, akik a pályán a voi szó ismételtetésével jelzik a társaknak, hogy merre helyezkednek.

Magyarországon a Látássérültek Szabadidős Sportegyesülete (LÁSS) kezdte el a vakfoci oktatást 2011-ben, jelenleg 10-15 fős kerettel dolgoznak. A csapat minden pénteken 17:00 és 19:00 óra között tartja edzését a MOM sportpályáján.

Ha bárki kedvet kapott és csatlakozni szeretne, érdeklődjön a szeli.emilia@lassegyesulet.hu címen.

Alább a csapat legutóbbi nemzetközi tornarészvételének rövid összefoglalóját olvashatják.

Május 31-én és június 1-jén 6 ország 8 csapata között állt helyt csapatunk LÁSS Budapest néven Csehországban. Ellenfeleink valamennyien sokkal régebben játsszák a vakfocit, rendszeresen, bajnokságokban edződnek, ellentétben a LÁSS csapatával. Mérkőzést ugyan nem sikerült nyerni, de főképp a két utolsó meccsen kiegyenlített küzdelmet vívtunk az ellenfeleinkkel. A többi csapat képviselői elismerően nyilatkoztak a játékunkról, a házigazda Avoy MU Brno játékosai pedig megalapították, hogy tavalyi találkozásunk óta fejlődött a csapatunk.

Az impozáns mezőnyből kiemelke-

dett a brazil ICB Bahia csapata. Közös meccsünk nem volt, de nézni is élmény volt a játékukat, megérdemelten nyerték meg a tornát.

A LÁSS eredményei:

Worcester BFC (Anglia) - LÁSS Budapest: 5-1

MTV Stuttgart (Németország) - LÁSS Budapest: 3-0

Chemnitzer FC (Németország) - LÁSS Budapest: 1-0

FC St. Pauli (Németország) - LÁSS Budapest: 2-0

Az eredményekhez nagyban hozzájárult a meccsrutin hiánya, hiszen az októberi budapesti torna óta nem játszottunk tétmeccset. Több olyan apró hibát vétettünk, ami befolyásolta az eredményeket, s ami visszavezethető a rutintalanságunkra. Sokat tanultunk a saját meccseinkből, a kapott reakciókból, és persze a többi mérkőzésből. Új ismeretségeket kötöttünk, kaptunk meghívást illetve ígéretet további külföldi tornákra.

A jó hangulatú vasárnapi záróbulin hajnalig "építettük a kapcsolatokat", s éltettük egymás csapatát.

Köszönet a TotiSport kft-nek, aki a tavaly kapott szerelés után idén egy újabb garnitúrával támogatta a LÁSS csapatát. Külön öröm számunkra, hogy mostantól a pálya széli segítők is a csapattal megegyező színű szerelést viselhetnek. Köszönet érte!

A LÁSS csapat névsora:

Bencs Péter - kapus
Benedek Richárd - edző
Csányi Márton
Forgács Szabolcs
Kis Dániel
Ozvári-Lukács Ádám
Szabó István
Szeli Emília - navigátor
Tóth Gábor

A torna végeredménye:

1. ICB Bahia (Brazília)
2. Pirsos Thessaloniki (Görögország)
3. MTV Stuttgart (Németország)
4. Worcester BFC (Anglia)
5. Chemnitzer FC (Németország)
6. Avoy MU Brno (Csehország)
7. FC St. Pauli (Németország)
8. LÁSS Budapest (Magyarország)

Forgács Szabolcs

Pákolicz Mihály:

Hogy lássam is

Hogy lássam is
(ne csak mondjam),
nagy betűkkel
lep meg tollam
Halljátok hát,
amit látok,
s velem együtt
láthatjátok!
A kép hamis.
Rontja szemem.
Nagyítom is
előveszem.
Fény vagy árnyék?
Napom hol van?!
S hogy lássam is,
ne csak mondjam?

A divat változik, a stílus örök

Néhány általános tanács a divatról

A címben szereplő megállapítás Coco Chaneltól származik. Az örökérvényű igazságot Csányi Annától hallottam. A divattervezővel beszélgettem az öltözködésről, a színekről, de érintettük a divat világát is.

Anna egyik testvére látássérült, így bizalommal és várakozással fordultam hozzá kérdéseimmel. Érintettségéből adódóan tisztában van azzal, hogy az öltözködés, a "hogyan nézek ki" és a "csinos vagyok" a vak és az aliglátó embernek bizony nem mindig egyszerű feladat. A kontroll és a tükör a látó szem, és az igaz, őszinte szó. A nőknél ennek kérdése még fokozottabban előkerül, hiszen csinosnak, a férfi számára vonzónak lenni nem más, mint a saját magunk és a környezetünk felé támasztott követelmény. Olyan elvárás, aminek egy nő meg akar felelni. Állításaim mások visszajelzésein alapulnak, hiszen a gyengébbik nem képviselője mindig örül egy-egy szépségére vagy öltözködésére, sőt nőiességére vonatkozó dicsérő szónak, amit valószínű, hogy mosollyal viszonz.

Cikkemben olyan általános tanácsokat, tippeket gyűjtök össze, amelyek abban segíthetnek, hogy az utcára kilépve a vak és aliglátó ne váljon nevetségessé és a tekintetek céltáblájává. Vak nőként sokat tanultam Annától, remélem, hogy az olvasók is gyarapodnak hasznos ismeretekkel.

A divat relatív, manapság már nin-

csenek egyértelműen meghatározott trendek. Az emberek mindenféle színű és stílusú ruhát hordanak, kombinálják a színeket, a fazonokat. Nagyon sarkítva az mondható, hogy a divat világában összemosódnak a divat határai mind a férfi és mind a női vonalon. Irányvonalakat azért követnek a tervezők, tehát óvatosan kell bánni a fogalmakkal. A divat világában semmi sem egyértelműen fehér vagy fekete, nincs jó vagy rossz, hiszen minden ember egyszeri és megismételhetetlen: meghatározó a testalkat, a bőrszín, eltérő a személyiség és a lélek, más a temperamentum.

Az öltözködéssel nem bújsz ki a bőrdőből, inkább kiemeled önmagad, a saját stílusod téged jellemez. Anna ezért azt tanácsolja, hogy lehetőség szerint, a látássérült ruhát és kiegészítőket ismerősével, családtagjával vásároljon. Ő olyan személy legyen, akiben maradéktalanul bízik, maga is jól öltözik (szép érzéke van), és nem utolsó sorban őszintén elmondja véleményét a kiválasztott termék színéről, fazonjáról, kiemelve annak előnyeit és hátrányait, amire sokszor csak a próbafülkében derül fény. A döntést nagyban megkönnyíti, ha a kísérő célzottan a megfelelő színű, fazonú és anyagú ruhákat mutatja meg segítettjének, amit nyugodtan felvehet. Az olvasónak remélem, hogy evidencia ez a megoldás, nem árultam el vele nagy titkot. Mégis érdemes gondolni rá és felhívni erre mindenki figyelmét.

A ruha ápol és eltakar. Örök szabály, hogy az öltözködéssel minden nőnél a szépséget célszerű kiemelni és hangsúlyozni. Ez részben személyes döntésünk, a mit akarok magamon eltakarni, és mit megmutatni dilemmája, részben pedig alkati kérdés. Minden nő testfelépítése más és más, egyértelműen az alkat nehezen definiálható. A következőkben mégis próbát teszek. Csányi Anna nem kilókban méri és határozza meg a testalkatot, nagyvonalakban ötféle alkatú nőt vázolt fel. Figyelem! A jellemzőket senki se vegye sértőnek, ezzel szándékom a minél pontosabb meghatározás. Természetesen a testfelépítésre vonatkozóan csak sarkítva lehet igaz a felsoroló jellemzés:

- az úgynevezett atletikus alkatú csajokra a kicsi fenék, a kicsi mell jellemző,

- Anna nagyon nőies alkatúnak tart valakit, ha nincsenek zsírpárnák, de van csípője, dereka és szép, formás, megfelelő izomzata,

- meghatározta a nagyobb keblű, széles combú, nagy fenekű, széles csípőjű hölgyeket,

- illetve a nagy mellű, hasra hízekony, kicsi fenekű, és vékonyabb lábú hölgyeket,

- végül beszélt az arányos felépítésű csajokról, akiknek mindenhova egyenletesen rakódik zsír, tehát nagy dereka, fenéke, melle és széles csípője van.

A pocakra hízos, nagyobb mellű nőknek a divattervező elsősorban a bővebb felsőruházatot és a szűkebb csípőnadrágot javasolja. A bő felső takarja a hasi részt. Persze van, aki inkább arra eskü-

szik, hogy a kritikus úszógumit magasabb derekú nadrággal szorítja össze, ez is megoldás lehet, tette hozzá Anna viccesen. Véleménye szerint az arányos nőknek viszonylag könnyű a dolguk akkor, amikor vásárolnak maguknak, mert például egy nadrágkosztüm esetében valószínűleg a megfelelő méretű nadrág és a blézer olyan lesz, mintha rájuk szabták volna. A magasan záródó, garbószerű ruhákat, felsőket és pulóvereket a hosszú és karcsú nyakú hölgyeknek ajánlja interjúalanyom. Viselésekor elengedhetetlen a szép, egyenes tartás, ellenkező esetben (görnyedtség, hanyag tartás) "zömökké, lomhává" teheti az embert. Megfontolandó az a tanácsa is, miszerint a kiskeblűek ne hordjanak mélydekoltású ruhákat, mert oda vonzza mások (főként a férfiak) tekintetét. Az alapelvet célszerű fontolóra venni: ahol nincs mit mutatni, ne emeld ki az öltözékeddel, pontosabban fogalmazva ne hangsúlyozd ki, amit nem tartasz előnyösnek magadon.

A ruházkodás tényezői a bőr-, a haj-, és a szem színe. A világos bőrűek bőrfelszíne rózsaszínes vagy sárgába hajló lehet. A sötétebb bőrtípus sárgás vagy barna felé hajlik. A világos bőrűeknek elsősorban a szolidabb színek, míg a sötétebb bőrűeknek akár az élénkebb szín is jól állhat, de hangsúlyozom, hogy ezek csak olyan általános kijelentések, ezért a kockázatokról és hatásokról kérdezze meg ismerősét, a bolti eladót, stb.

Nézzünk körül kicsit a színek világában is. A legismertebb színcsoport név a meleg és hideg, asszociáción alapuló el-

nevezés. A meleg színek (sárga, narancs, vörös, bíbor) a nap-tűz-vér fogalmához kapcsolódnak, míg a hideg színek (zöld, kék) a vízhez, jéghez és a vegetációhoz köthetőek. A citromsárga és a lila, mint határesetek, nem sorolhatók egyértelműen egyik csoportba sem. Legmelegebb szín a narancspiros, leghidegebb a türkizkék. A Pasztellszínek a színek nagyon világos és kis telítettségű árnyalatai, melyeknek (a szín mellett) csak fehértartalma van, fekete nincs.

Felsőruházatként hófehér (kórházfehér) hordása akkor javasolt és célszerű, ha a személy fehér fogazattal rendelkezik. A divattervező elmondása szerint a sárgás fogszín és a hófehér ruházat nagy kontrasztot eredményez, nem vált ki megnyerő hatást. Helyette a pasztell színeket, a törtfehéret, a krémszíneket részesíti előnyben.

Felhívta arra is a figyelmet, hogy a nagyon világos bőrű nőknek nem előnyös fekete póló, blúz, egyberuha viselése, mert sápasztja az arcot. Inkább alsó színeként érdemes feketét felvenni, és azt világos színnel kombinálni. Egy élénkebb hajszín vagy smink mellett viszont a fekete elegáns lehet.

A sötétebb bőrszínhez bátrabban választhatóak az élénkebb színek.

Szót ejtettünk a kiegészítőkről is. A színes sálak feldobják az egyszínű, amúgy nem kihívó ruházatot. Közösen azt is megállapítottuk, hogy a cipő és a táska szintén fontos részét képezi megjelenésünknek. Ha a nőnek van egy-egy fekete és barna cipője és táskája, esetleg öve, akkor már nagy baj nem lehet. A fekete szettel az élénkebb ruházat pasz-

szol, míg a barnához a szolidabb színeket lehet hordani.

Az ékszerek viselésénél Csányi Anna azt az elvet vallja, hogy a több, kevesebb. A természetes szépségről nem szabad elvenni a hangsúlyt. A sok-sok dísz, a rengeteg ékszer eltakar, kihívó. Zárt fölsőhöz inkább fülbevaló, nyitott ruházathoz pedig nyaklánc célszerű, de Anna itt nem titkolta konzervatizmusát.

Az idei nyáron a nagyon rövid, magasztított derekú nadrág vagy a maxiszoknya a divatos viselet. Egyébként a nők - a divattervező meglátása szerint - mostanában lezserebb, kényelmesebb ruhákat hordanak. Erőszeretettel variálják például egy szűkebb nadrággal a fenékgig érő, lazább felsőket, esetleg ennek fordítottját.

A divattervező mindenkinek javasolja színekártya elkészítését, ami a rá jellemző színeket, árnyalatokat tartalmazza. Segít a választásban ismerősöknek és bolti eladóknak egyaránt.

Anna véleménye összegezve annyi, hogy az öltözködésnél talán még fontosabb a kiegyensúlyozott, mosolygós nő, aki harmóniában van önmagával, amit megjelenése, ápoltsága is tükröz. Az olvasók bátran forduljanak hozzá kérdéseikkel az anna_csanyi@yahoo.co.uk e-mail címen, mivel jó tanácsot adni mindenkinek egyénre szabottan lehet. A cikkben általánosságokat igyekeztem összegyűjteni, amire vakként sokszor nem is gondolunk.

Kovács Judit

Közlemények

Informatika-oktatás az Óbudai Egyetemen

A fogyatékkal élők integrációjának egyik legfontosabb feltétele az informatikai írástudás. Az Óbudai Egyetem Neumann János Informatikai Karán ez év szeptemberében ismét térítésmentes felkészítő tanfolyamokat szervezünk látássérültek részére.

A beiratkozás időpontja és a tanfolyam kezdete 2014. szeptember 9., kedd, 10 óra.

A tanfolyamot azoknak ajánljuk, akik a Windows 7 operációs rendszer kezelését, a számítógépes alapismeretek, online alapismeretek, továbbá az Office 2010 irodai programcsomag lényeges alkalmazásait, moduljait szeretnék elsajátítani.

Az évenként indított tanfolyamokat felvételi elbeszélgetés előzi meg, ahol az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

1. Érettségi, megkezdett középiskolai tanulmányok, szakképesítés
2. Továbbtanulási szándék, illetve megkezdett felsőfokú tanulmányok
3. Számítógéppel kapcsolatos elhelyezkedési szándék
4. Otthoni számítógép-használati lehetőség az önálló gyakorláshoz

Az ECDL bizonyítvány megszerzésének módjai:

- rendszeres tanfolyami részvétel heti 1 alkalommal, 6 tanórában,
- modulvizsgára jelentkezés, oktatás nélkül, tárgykörbeli szintfelmérés - vizsgára történő regisztrálás előtt házi vizsgát kell tenni.

A tanfolyam szervezése

- a tanfolyam elsősorban az ECDL Start megszerzését célozza,
- a felkészítés gyakorlatközpontú, minden modult gyakorlati feladatokon keresztül mutatunk be
- a foglalkozások konzultációs jellegűek, tematikájuk az ECDL vizsgaközpont által kiadott tananyag szerint épül fel. A közösen megtárgyalt, egyénileg kipróbált anyagrészt mellett lehetőséget biztosítunk az otthoni gyakorlás során felmerült kérdések tisztázására is.
- az egyes modulok képzési időtartama 40-50 óra.

Az ECDL Start moduljai:

1. Számítógépes alapismeretek,
2. Online alapismeretek,
3. Szövegszerkesztés,
4. IT biztonság

Teljes körű ECDL vizsgához további modulok:

- Táblázat kezelés;
- Adatbázis kezelés;
- Prezentáció.

A prezentáció helyettesítésére alternatív megoldásként OCR (optikai karakterfelismerő) és SCR (képernyőolvasó) alkalmazásokat vezettünk be. Tapasztalataink szerint a célcsoport igényeit úgy tudjuk legjobban szolgálni, ha a tanárok személyesen is megküzdöttek már akadályokkal, valamint jelentős tapasztalatokkal rendelkeznek az informatikai rendszerek használatában.

A programhoz szakmai felügyeletet a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság is biztosít, valamint azért, hogy a vizsga a résztvevőknek ne jelentsen anyagi terhet, az ECDL vizsgakártyákat is térítésmentesen bocsátja rendelkezésre.

A fejlesztőlaborban jelenleg 12 munkaállomásból álló géppark áll rendelkezésre a hallás- és látássérültek számára, felszerelve a szükséges szoftverekkel. Az időről-időre megújuló ECDL követelményrendszerhez igazodva, optimalizáltuk a tananyagot. Sokéves tapasztalat alapján megújult módszertan alkalmazásával folytatjuk a képzést.

A beiratkozás időpontja és tanfolyam kezdete 2014. szeptember 9., kedd, 10 óra.

Ezen a napon indul a kezdő csoport részére az oktatás.

Az alábbi elérhetőségeken lehet jelentkezni a tanfolyamra:

Dr. Kutor László, docens, a program kezdeményezője és szervezője
Ecsedi Csaba, informatikus, felkészítő tanár
ecsedicsaba@nik.uni-obuda.hu

Óbudai Egyetem - Neumann János Informatikai Kar

Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 96/b., I: emelet 112.

Oktató, fejlesztőlabor

Telefon: +36-1/666-55-34

Mobil: +36-30/224-27-98

Megjelent a JAWS for Windows 14.0 második, frissített kiadása

Az "Informatika a látássérültekért" Alapítvány által honosított JAWS for Windows képernyőolvasó szoftver legfrissebb, 14.0.9002-es változata sok újdon-ságot tartalmaz a korábbi, 14.0.1101-es verzióhoz képest. Az újdon-ságok közül mindenképp említésre méltó, hogy immáron a Microsoft legújabb operációs rendszere, a Windows 8.1 is a támogatott rendszerek közé tartozik. A Windows 8.1 támogatása mellett a korábbi, Windows 8 rendszer támogatása is javult. A mindkét Windows rendszer részét képező, ún. modern (korábban Metro) grafi-kus felhasználói felület és az ezen alapuló alkalmazások használhatósága terén is jól érzékelhető fejlődés történt.

Szintén jelentős újdon-ság, hogy a Microsoft népszerű irodai programcsomag-jának, az Office-nak a legújabb, 2013-as változata is akadálymentesen használha-tó lett a korábbi Office verziók mellett.

Az internetes levelezés még egyszerűbbé vált, mert a vak és gyengénlátó embe-rek körében elterjedt levelező programok, azaz a Mozilla Thunderbird és a Win-dows Live Mail használhatósága is tovább javult. A web-böngészők (Internet Explorer, Mozilla Firefox) esetében ugyanezt mondhatjuk, mindkét böngésző szoftvernek a jelenleg legfrissebb változata támogatott a JAWS által. A böngé-szők terén a számos javítás közül érdemes kiemelni a Flash és a beágyazott ob-jektumok továbbfejlesztett feldolgozását, amely orvosol néhány korábban ta-pasztalt problémát.

Az olyan, sokak által látogatott és használt webes felületek, mint a Facebook és a Gmail vezérlőelemeinek a pontosabb felismerése és hatékonyabb kezelése is ré-szét képezik a javításoknak.

A hivatalosan támogatott két böngésző mellett a Google Chrome is könnyebben kezelhető lett.

Szintén jó hír, hogy az akadálymentesség terén jelentős hiányosságokat mutató Java alkalmazások kezelhetősége is rengeteget fejlődött a korábbiakhoz képest.

A kutatás funkció újdon-sága: bekerült az elérhető modulok közé a DITAL könyvtárat használni képes megoldás, valamint aktualizálásra került a népszerű TV kutatási modul, továbbá egy frissítésnek köszönhetően a Profivox kiejtése he-lyessé, természetesebbé vált bizonyos szókapcsolatoknál.

A fentiek alapján minden felhasználó számára ajánljuk az új kiadás telepítését, így egy javított, fejlettebb JAWS 14.0 program fog a rendelkezésére állni.

A program bemutató-változatai letölthetőek az alapítvány honlapjáról, az alábbi hivatkozásokról:

JAWS 14.0.9002 32 bites változat

JAWS 14.0.9002 64 bites változat

Azoknak pedig, akik továbbra is használni kívánják a régebbi, 11.0 JAWS változatot az új szoftver mellett a Windows 7 rendszerrel bezárólag, most is elérhető a Profivox meghajtó programjának frissítését lehetővé tévő megoldás.

Bízunk abban, hogy az új, frissített kiadás minden érintett hasznára lesz a mindennapi munka, tanulás és a szabadidő eltöltése során.

"Informatika a látássérültekért" Alapítvány

Társhirdetés

Ismeretséget kötnék olyan 55 év fölötti rokonszenvesnek mondott látássérült férfival, aki társaság hiányában szívesen ismerkedne, levelezne korban hozzáillő hölgygel. Mindenféle megoldás érdekel.

Budapestiek előnyben, de a vidéken élők jelentkezését is szívesen várom.

Látásunknál fogva a hétköznapi gondok nehézségeit ketten könnyebben oldjuk meg.

Írj, ha felkeltettem az érdeklődésedet! Leveleket pont- vagy síkírásban esetleg hangos levélben is a következő jeligére várom a Szerkesztőségbe: "A döntés mindig kétesélyes".

Színterápiás fénylámpa (6 szín) kedvező áron eladó! Jár hozzá egy tájékoztató füzet, amely leírást ad arról, hogy melyik szín milyen kezelésre való.

Érdeklődni Farkashalmi Gyulánénál lehet a 06-30/712-17-53-as telefonszámon.

A termékről és annak áráról bővebb felvilágosítás tőle kapható!

Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége

Hungarian Federation of the Blind and Partially Sighted

1146 Budapest, Hermina út 47.

Telefon: (36-1) 384-8440 - Tel./Fax: (36-1) 384-5028

Honlap: www.mvgyosz.hu - E-mail: titkarsag@mvgyosz.hu

Adószám: 19002464-2-42

Adományszámla: 11714006-20012704

Szolgáltatásaink:

Hangoskönyvtár - Braille-könyvtár

Segédeszközbolt

Kedd és csütörtök: 10-18

péntek 8.30-12

**Magyar Vakok és Gyengénlátók
Országos Szövetsége**